

Vocație și dăinuire

Aniversarea a 230 de ani de învățământ teologic la Sibiu ne prilejuiește o întreită bucurie și împlinire, în calitatea de *absolvent*, de *profesor* și de *coordonator și responsabil* spiritual al actualei *Facultăți de Teologie*, care îi poartă numele *Sfântului Ierarh Andrei Șaguna*, Mitropolitul Ardealului (1808-1873), întemeietorul ei.

În toamna anului 1786 se deschideau, la Sibiu, primele cursuri pentru formarea *preoților* și a *învățătorilor* ortodocși români din Transilvania. Au trecut de atunci peste două secole, cu greutăți și neajunsuri, dar și cu realizări notabile.

Această dublă pregătire, pentru preoți și dascăli, funcționa mai întâi ca o *modestă școală* cu câteva săptămâni de cursuri, perioada mărindu-se apoi la șase luni și, mai târziu, la un an de pregătire. *Școala teologico-pedagogică din Sibiu* a fost complet reorganizată de marele și Sfântul Ierarh *Andrei Șaguna*, Mitropolitul Ardealului, care a ridicat cursurile de teologie și de pedagogie la trei ani, și în care se primeau doar absolvenții de gimnaziu cu opt clase. În felul acesta, *Institutul Teologic-Pedagogic* din Sibiu a devenit o școală superioară, de rang universitar, cum a rămas până în 1918. Același strălucit ierarh a pregătit o generație nouă de *profesori*, prin bursierii pe care i-a trimis la studii de specializare la Universitățile de prestigiu din Apus. A cumpărat clădirile necesare pentru cursuri și internat, s-a interesat de editarea unor manuale corespunzătoare pentru ambele „secțiuni”, dar și pentru cele peste 760 de școli primare „confesionale” întemeiate și întreținute de Biserică.

După realizarea Marii Uniri în 1918, sub păstorirea mitropolitului *Nicolae Bălan* (1920-1955) s-a deschis o etapă nouă în istoria instituției noastre de învățământ, care a fost transformată în *Academie Teologică*, cu patru ani de studii și cu dreptul de a conferi *diplome de licență*. Și acest vrednic mitropolit, ales din rândul profesorilor de teologie, s-a îngrijit, în mod special, de Academia sa de teologie, mai întâi, prin formarea unei *strălucite pleiade de profesori* noi, prin tinerii pe care i-a trimis la studii de specializare în cele mai renumite Universități din Europa și care vor onora învățământul teologic universitar de la noi timp de șase decenii!

Putem aminti, dintre aceștia, pe marii părinți profesori *Dumitru Stăniloae*, de Teologie Dogmatică, *Liviu Stan*, de Drept Canonic, și *Nicolae Balca*, de Pedagogie, care au onorat și Facultatea de Teologie din București. La aceștia mai adăugăm pe părinții profesori: *Grigorie T. Marcu*, de Noul Testament, *Teodor Bodogae*, de Istorie Bisericească Universală și Patrologie, *Spiridon Cândea*, de Liturgică, Pastorală și Artă creștină, *Nicolae Mladin*, viitorul mitropolit, de Teologie Morală, *Nicolae Neaga*, de Vechiul Testament, *Corneliu Sârbu*, de Teologie Fundamentală și Istoria Religiilor, *Nicolae Terchilă*, de Filosofie și Pedagogie ș.a.

După 1948 urmează o perioadă mai dificilă pentru învățământul teologic din țara noastră, acesta despărțindu-se de Stat și reducându-se doar la două școli de teologie, la București și Sibiu. Academia Teologică Andreiană de la Sibiu a devenit *Institut Teologic de Grad Universitar*, tot cu patru ani de studii. În pofida tuturor presiunilor și a obstacolelor puse de autoritățile de Stat comuniste, Institutul și-a făcut datoria, pregătind multe generații de preoți, care vor întâmpina, la rândul lor, aceleași rigori ale unui regim opresiv ateu.

Legătura noastră cu Institutul de Teologie din Sibiu a început în anul 1965, după terminarea Liceului Teoretic din Făgăraș, pentru că acesta era singurul care primea candidați, pe lângă seminariști, și absolvenți de liceu, din toată țara. Ne-am apropiat cu mult drag, dar și cu emoții și cu sfială, de această înaltă instituție de învățământ teologic, cu dorința de a deveni slujitor al altarului, primind, pe lângă binecuvântarea canonică a vrednicului de pomenire Mitropolitul Nicolae Colan, și încurajarea profesorului Nicolae Mladin, viitorul mitropolit, cei doi cunoscându-ne de la Mănăstirea Brâncoveanu de la Sâmbăta de Sus.

Cei patru ani de studii și de rugăciune la Capelă au trecut ca un vis, lăsându-ne amintiri de neuitat despre minunații noștri părinți profesori și despre colegii studenți, cu care am păstrat o legătură statornică. Ne-au fascinat exegezele și prelegerile unice ale unuia dintre cei mai mari profesori de Noul Testament, *Părintele Grigorie T. Marcu*, sub îndrumarea căruia ne-am și redactat lucrarea de licență. Ne-a impresionat pe toți, mai ales pe noi, liceiștii, erudiția *Părinților Profesori Nicolae Neaga*, de Vechiul Testament, și *Milan Șesan*, de Istoria Bisericească Universală, acrvia și dăruirea față de Institut a *Părintelui Rector Sofron Vlad*, de Istoria Bisericii Române, seriozitatea academică debordantă a *Părintelui Isidor Todoran*, blândețea *Părintelui Dumitru Belu*, de Omiletică, apropierea de studenți a *Părintelui Dumitru Călugăr*, de Catehetică, și sensibilitatea cuceritoare a *Părintelui Gheorghe Șoima*, profesorul nostru de Muzică bisericească. Tuturor acestora, trecuți la cele veșnice, le datorăm formarea noastră intelectuală și duhovnicească și purtăm, cu multă dragoste, numele lor în rugăciunile noastre dinaintea Preamilostivului Dumnezeu. Pe lângă acești iluștri dascăli de suflet, ne amintim, cu multă cinstire și recunoștință, de profesorii mai tineri, care au însoțit

cu dăruirea, înțelepciunea și jertfelnicia lor devenirea noastră de mai târziu. Între aceștia îl amintim pe *Părintele Academician Mircea Păcurariu*, actualul autor a numeroase cărți, pe atunci acriviosul și eminentul asistent, alături de care am cunoscut întreaga țară, prin educativele și minunatele excursii studențești. De asemenea, îi pomenim cu drag și recunoștință pe *Părintele Rector Constantin Voicu*, care ne-a fost tuturor un ocrotitor neobosit și grabnic ajutor în orice situație sau nevoie; și pe *Părintele Prorector Dumitru Abrudan*, urmașul la catedră al părintelui Nicolae Neaga.

Anii studenției au constituit pentru toți colegii o perioadă binecuvântată a creșterii noastre duhovnicești, în care am pregustat fiecare din frumusețea și tainicul slujirii Mântuitorului Hristos și ne-am umplut sufletul de dorința de a deveni și noi slujitori ai Sfântului Altar. Ca absolvent de liceu, am avut o apreciere și o atenție mai specială pentru colegii seminariști veniți de la Cluj și de la Caransebeș, care aveau în plus față de noi, liceenii, cinci ani de studii teologice. Dintre acești colegi minunați am remarcat și am apreciat trei seminariști: doi veniți de la Cluj, *Viorel Ioniță*, ales șeful nostru de an, și regretatul *Nicolae Fer*, trecut la Domnul la cutremurul din 1977, și *Constantin Bolbotină*, venit de la Caransebeș, trecut și el la cele veșnice. Am încercat, cu multă bucurie, să-i urmez pe acești premianți și, mai ales, să păstrez cu ei o prietenie statornică. O legătură duhovnicească aparte am avut, iarăși, cu alți trei colegi de studiu, alături de care am rămas, mai apoi, prin purtarea de grijă a Preabunului Dumnezeu, dascăli în prestigiosul Institut Teologic Andreian. Este vorba despre *Părinții Profesori: Vasile Mihoc*, recunoscut în toată lumea pentru cercetările în domeniul Noului Testament, de *Părintele Aurel Jivi* și *Părintele Sebastian Șebu*, ambii trecuți la cele veșnice, dar rămași în conștiința și rugăciunea atâtor generații de absolvenți.

După Decembrie 1989, în viața instituției noastre a început o nouă etapă. Din toamna anului 1991, Institutul Teologic a devenit *Facultate de Teologie* în cadrul noii *Universități „Lucian Blaga”* din Sibiu. Facultatea de Teologie va funcționa cu trei secții, *Teologie Pastorală*, *Teologie Litere – Limba Română și Limbi Străine (Didactică)* și *Teologie Asistență Socială*, toate cu patru ani de studii, pregătind preoți, profesori și profesoare de Religie și asistenți sociali. S-au creat apoi cursuri de masterat și Facultatea a beneficiat, în continuare, de dreptul de a conferi doctoratul în Teologie. S-a continuat schimbul de experiență cu Universitățile din Occident, prin trimiterea de absolvenți de excepție la studii de specializare peste hotare, ca apoi să fie promovați în învățământul teologic universitar sau seminarial sau în administrația bisericească.

În această ultimă perioadă istorică din existența Facultății noastre, ne-am implicat și noi, în mod activ, prin asumarea unor responsabilități în conducerea instituției de învățământ. Astfel, în perioada 1992-1996, am îndeplinit funcția de

Secretar științific al Facultății de Teologie, timp în care ne-am străduit, alături de Părintele Academician Mircea Păcurariu, pe atunci decan al Facultății, să ne aducem contribuția la creșterea nivelului științific al învățământului teologic, la pregătirea și promovarea unor noi dascăli.

Activitatea noastră ca Episcop al Caransebeșului (1996-2005) n-a însemnat o depărtare de Facultatea de Teologie, ci, dimpotrivă, purtând, din voia lui Dumnezeu, responsabilitatea slujirii arhieriești, am constatat practic nevoia de absolvenți de teologie foarte bine pregătiți, importanța cultivării vocației sacerdotale și a pregătirii spirituale. Astfel, prezența noastră în Facultate, cursurile de Teologie Liturgică, de Teologie Pastorală, legătura spirituală cu ceilalți colegi dascăli au avut un rost binecuvântat, atât pentru Facultatea de Teologie, cât și pentru Episcopia Caransebeșului.

Grija față de învățământul teologic în general, față de Facultatea de Teologie din Sibiu, a reprezentat o dominantă a preocupărilor noastre în slujirea de Arhiepiscop al Sibiului și Mitropolit al Ardealului (între 2008 și 2012 îndeplinind și funcția de decan al Facultății). Urmaș al unor vrednici înaintași în scaunul vlădicesc de la Sibiu, Mitropoliții Sf. Andrei Șaguna, Nicolae Bălan, Nicolae Colan, Nicolae Mladin și Antonie Plămădeală, am căutat și noi, cu deplină atenție, să sprijinim necondiționat Facultatea de Teologie, să consolidăm nivelul superior al învățământului teologic andreian, să creăm toate condițiile necesare pentru dascăli și studenți. Astfel, am înființat în cadrul Sectorului Cultural al Arhiepiscopiei, Editura „Andreiana”, pentru ca profesorii facultății să-și poată edita și tipări lucrările de specialitate cât mai accesibil. De asemenea, ne-am preocupat, cu maximă activitate științifică, de cele două publicații ale Arhiepiscopiei Sibiului: *Telegraful Român* și *Revista Teologică*, ambele fiind cotate în momentul de față, la un înalt nivel academic, pentru ca studiile de teologie ale studenților, masteranzilor, doctoranzilor și profesorilor să constituie o contribuție semnificativă la cercetarea științifică teologică. În grija noastră permanentă a stat Biblioteca facultății, pe care am înzestrat-o cu lucrări valoroase de actualitate (colecții, dicționare, enciclopedii), dar și cu peste 1200 de cărți din biblioteca personală. De asemenea, am susținut consistent procesul de modernizare al infrastructurii bibliotecii, prin modernizarea spațiilor și înzestrarea lor cu rafturi mobile, dar și prin promovarea procesului de catalogare electronică a volumelor existente.

Facultatea de Teologie din Sibiu, cu toți dascălii și studenții ei, va rămâne în permanență în atenția și grija noastră, deoarece este locul în care viața noastră s-a împletit neconținut cu neasemuite bucurii, realizări și împliniri duhovnicești. Astăzi, trăim o bucurie aleasă văzând în cadrul corpului profesoral în calitate de colegi, pe foștii noștri studenți.

De aceea, cu adâncă smerenie, la frumoasa aniversare a 230 de ani de existență a instituției teologice andreiene, aducem slavă și mulțumire Preamilostivului Dumnezeu pentru toate darurile revărsate asupra Mitropoliei noastre, asupra dascălilor și studenților Facultății noastre de Teologie.

**† LAURENȚIU,
Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului**